תורה אור • פרשת מקץ • מאמר 4

ת״ר מצות נר חנוכה כו׳

תנו רבנן: מצות חנוכה... בית שמאי אומרים...

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com
הפרשה החסידית
/likuteitorah.com/he/torah-ohr/mikeitz/4

1 **ת"ר** [תנו רבנן] **מצות נר חנוכה כו'. בש"א** [בית שמאי אומרים] **יום ראשון מדליק ח' מכאן ואילך פוחת והולך** (כמו בפרי החג). **ובה"א** [ובית הלל אומרים] **יום ראשון מדליק א' מכאן ואילך מוסיף והולך** (מעלין בקודש כו').

חז"ל שנו: "מצות נר חנוכה כו'". בית שמאי אומרים: ביום הראשון מדליקים שמונה, ומכאן ואילך פוחתים והולכים (כמו בפרי החג). ובית הלל אומרים: ביום הראשון מדליקים אחד, ומכאן ואילך מוסיפים והולכים ("מעלין בקודש כו'").

להבין מה ענין נר חנוכה לפרי החג נקדים מ"ש נר מצוה ותורה אור שהמצות נק' נר וגם כתיב נר ה' נשמת אדם שהנשמה נק' נר.

כדי להבין מה הקשר בין נר חנוכה לפרי החג, נקדים ונעיין בכתוב: "נר מצוה ותורה אור" — המצוות נקראות נר. וכן נאמר: "נר ה' נשמת אדם", והנשמה נקראת נר.

ובזוהר מבואר שהמצות נק' לבושין אשר הנשמה מתלבשת בהן בג"ע [בגן עדן] **וצריכה הנשמה לקיים תרי"ג מצות בכדי שיהיה המלבוש בשלימות**

ובזוהר מוסבר שהמצוות נקראות לבושים, שהנשמה מתלבשת בהם בגן עדן; ועל הנשמה לקיים את תרי"ג המצוות כדי שהלבוש יהיה שלם.

ואם חסר א' מהמצות חסר לבושו לכן צריכה לבא עוד לקיים המצוה ההיא שחסרה בכדי להשלים המלבוש.

אם חסרה אחת מהמצוות, חסר לבושה. לכן היא צריכה לבוא [למטה] שוב ולקיים את המצווה החסרה, כדי להשלים את הלבוש.

2 **ולבאר ענין הלבוש לנשמה בג"ע** [בגן עדן]. **דהנה בג"ע** [בגן עדן] **הנשמות נהנין מזיו השכינה וענין הזיו הוא הארה מאור א"ס**

ונבאר את עניינו של הלבוש לנשמה בגן עדן. הנה, בגן עדן הנשמות נהנות מזיו השכינה, והזיו הוא הארה מאור אין סוף.

ומתענגים הנשמות בג"ע [בגן עדן] **שמשיגים איזה הארה מהזיו ובחי' הזיו הוא הארה מא"ס בלי גבול.**

הנשמות מתענגות בגן עדן בכך שהן משיגות הארה כלשהי מן הזיו, ובחינת הזיו היא הארה מאין סוף, שאין לו גבול.

ולכן אף שבכלל יש רק בי' בחי'. גע"ע [גן עדן עליון] **בבריאה. וגע"ת** [וגן עדן תחתון] **ביצירה. אבל בפרטיות יש השגות בלי גבול צדיקים ילכו מחיל אל חיל אשר נשמתם נתעלו בעילוי אחר עילוי כי אין מספר להשגות אור וזיו אשר היא הארה מאור א"ס ב"ה.**

לכן, אף שבכללות יש רק שתי בחינות — גן עדן העליון בבריאה וגן עדן התחתון ביצירה — בפרטיות יש השגות בלי גבול. הצדיקים "ילכו מחיל אל חיל", שכן נשמותיהם מתעלות מעלייה לעלייה, משום שאין מספר להשגות באור וזיו, שהם הארה מאור אין סוף ברוך הוא.

וכל זמן שצריכה הנשמה להתעלות מג"ע [מגן עדן] **לחבירו צ"ל מקודם בחינת נהר די נור שיבוטלו כל השגות הקודמות** (עיין בד"ה ויהי מקץ)

ובכל פעם שהנשמה צריכה להתעלות מגן עדן אחד למשנהו, צריכה להיות תחילה בחינת נהר די נור (נהר האש), כדי שכל ההשגות הקודמות יהיו בטלות (ראו במאמר ד"ה "ויהי מקץ").

כי השגה הקודמת נגד השגה שלמעלה ממנה אין ערוך כלל והיא בטלה לגמרי נגדה אחרי שהשגות הנ"ל הוא להיות משיג הארה מאור א"ס ב"ה א"כ כל השגה יתירה שמשיג מהאור השגה שלמטה בטלה נגדה.

שהרי ההשגה הקודמת, בהשוואה להשגה שמעליה, אין לה כל ערך, והיא בטלה לגמרי ביחס אליה. מאחר שהשגות אלה הן השגה של הארה מאור אין סוף ברוך הוא, הרי שההשגה הנמוכה בטלה ביחס לכל השגה נוספת שהאדם משיג מן האור.

3 **ולבעבור זה כל צדיק נכוה מחופתו של חבירו. היינו מבחינת השגה החופף על חבירו מאחר שאין השגתן א' ויש לכל א' השגה אחרת אשר נהנה מזיו השכינה המאיר עליו.**

מסיבה זו נאמר: "כל צדיק נכוה מחופתו של חבירו" — כלומר, מבחינת ההשגה החופפת על חברו (חופף, **chofef**); השגתם אינה אחת, ולכל אחד השגה אחרת, שבה הוא נהנה מזיו השכינה המאיר עליו.

וזהו וקדושים בכל יום יהללוך סלה קדושים היינו נשמות בג"ע [בגן עדן] **נקראו קדושים יהללוך סלה כל מקום שנאמר סלה הוא בחי' בלי גבול אשר תמיד מתחדשים השגתם מאור א"ס אשר היא בלי גבול.**

וזהו [פירוש] "וקדושים בכל יום יהללוך סלה". "קדושים" הם הנשמות בגן עדן (**Gan Eden**), הנקראות קדושים; "יהללוך סלה" — בכל מקום שנאמר "סלה" (**selah**), זוהי בחינת הבלי־גבול, שכן השגתן מתחדשת תמיד מאור אין סוף, שהוא בלי גבול.

4 **ולכן ארז"ל** [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] **מוטב דלידייני' וליתי לעלמא דאתי כי אין כדאי כל הדינים נגד תענוג השגתו הנ"ל. אף שבג"ע** [שבגן עדן] **התחתון אין ערוך כלל וכו'.**

לכן אמרו חז"ל: "מוטב דלידייני' וליתי לעלמא דאתי", שכן כל הדינים אינם נחשבים לעומת התענוג שבהשגתו הנזכרת לעיל. גם בגן עדן התחתון אין שום השוואה וכו'.

וכן ג"ע [גן עדן] **תחתון נגד ג"ע** [גן עדן] **עליון עד רום המעלות כי התענוגי'** [התענוגים] **שנמשכו מאוא"ס** [מאור אין סוף] **מקור כל התענוגים הם בלי גבול.**

וכן גם גן עדן התחתון ביחס לגן עדן העליון, ועד רום המעלות, שכן התענוגים הנמשכים מאור אין סוף, מקור כל התענוגים, הם בלי גבול.

5 **וכמו שרואים בחוש שאף מה שנפל בשבה"כ** [בשבירת הכלים] **תענוגים גשמיים הוא ג"כ אין שיעור כי יש כמה מיני תענוגים כידוע לאין מספר. אם כן עאכו"כ** [על אחת כמה וכמה] **השרש ומקור לזה תענוג רוחני אף מגעה"ת** [מגן עדן התחתון] **הוא בלי גבול מא"ס.**

כפי שאנו רואים בחוש, גם התענוגים הגשמיים שנפלו בשבירת הכלים הם ללא שיעור, שכן יש סוגים רבים של תענוג, כידוע, ואין להם מספר. אם כן, על אחת כמה וכמה שהתענוג הרוחני, שהוא שורשם ומקורם, אפילו זה שבגן עדן התחתון, הוא בלי גבול ונמשך מאין סוף.

6 **ולבעבור זה הנשמה שהיא בחינת בע"ג** [בעלי גבול / בעל גבול] **א"א לה להשיג גילוי הזיו שהוא מהות אלקות כ"א ע"י לבוש שהוא בחי' מסך**

לכן הנשמה, שהיא מציאות מוגבלת, אינה יכולה להשיג את גילוי הזיו, שהוא מהות האלקות, אלא באמצעות לבוש, שהוא בחינת מסך (masach).

וע"י אותו לבוש ומסך יכולה לקבל האור והזיו וכמו שמבוא' בע"ח [בעץ חיים] **שיש בחי' מסך ופרגוד.**

באמצעות אותו לבוש ומסך היא יכולה לקבל את האור והזיו, כפי שמבואר בספר עץ חיים (עץ חיים), שיש בחינת מסך ופרגוד (pargod; וילון).

7 **וכמו ד"מ** [דרך משל] **אור גדול שאין יכולים להביט בו מחמת רוב בהירותו וכשיש מסך מבדיל אז יכולים לקבל את האור אחר שנתעלם ההארה קצת ע"י מסך**

כמו אור גדול שאי אפשר להביט בו מפני עוצמת בהירותו; אך כשיש מסך המבדיל, אפשר לקבל את האור לאחר שההארה התעמעמה מעט באמצעות המסך.

וכמו דבר חכמה ושכל גדול אין יכולים להסביר לפני קטן בחכמה כ"א ע"י לבוש ומשל אז מבין הדבר כמו"כ [כמו כן] נקראים מצות לבושין שהם ג"כ בחי' משל.

וכך גם אי אפשר להסביר עניין של חכמה ושכל עמוקים למי שעדיין אינו גדול בחכמה, אלא באמצעות לבוש ומשל; אז הוא מבין את העניין. כך גם המצוות נקראות לבושים, שכן גם הן בבחינת משל.

8 וכמ"ש משל הקדמוני היינו שיהי' [שיהיה] התגלות עצם רצון אור א"ס זה א"א שיכול לבוא לידי גילוי לשום נברא רק ע"י התלבשות רצונו ית' בעשיי' גשמי' [בעשייה] [גשמיים / גשמיות / גשמית] מעשה המצוה.

כמו שנאמר "משל הקדמוני": כלומר, גילוי עצם הרצון של אור אין סוף; גילוי זה אינו יכול לבוא לידי גילוי לשום נברא אלא באמצעות התלבשות רצונו יתברך בעשייה גשמית, במעשה המצווה.

ולכן נק' המצות לבושין ושרש המצות גבוה מאד ששרשם מבחי' כתר עליון תר"ך עמודי אור.

לכן המצוות נקראות לבושים. שורש המצוות נעלה מאוד, שכן הוא מבחינת כתר עליון, 620 עמודי אור.

9 ונשתלשלו ע"י שערות וכו' עד שנשתלשלו למטה בעשייה גשמי' [גשמיים / גשמיות / גשמית] ציצית וסוכה ובהם דוקא נתגלה רצונו ית' סוף מעשה במחשבה תחלה נעוץ תחב"ס [תחלתן בסופן] דפעם א' נאמר בראשי' [בראשית] ברא כו' השמים ואת הארץ שמים תחלה.

והם השתלשלו דרך "שערות" וכו', עד שירדו למטה, לעשייה גשמית — ציצית וסוכה — ובהן דווקא מתגלה רצונו ית'. "סוף מעשה במחשבה תחלה", "נעוץ תחב"ס". שכן במקום אחד נאמר "בראשי' ברא כו' השמים ואת הארץ" — השמים תחילה.

10 וכתיב ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים. ארץ תחלה. כאן במעשה. וכאן במחשבה.

ונאמר: "ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים" — הארץ תחילה. האחד [עוסק] במעשה והאחר במחשבה.

ודרך כלל שמים הוא בחי' רוחניות. וארץ בחי' גשמיות ובמעשה קדמה שמים כי בדרך השתלשלות הרוחניות מחיה ומהוה בחי' גשמיות אבל במחשבה קדמה בחי' גשמיות סוף מעשה במח"ת [במחשבה תחלה] כי התגלות האור מסוכ"ע.

ובדרך כלל, השמים הם בחינת רוחניות, והארץ בחינת גשמיות. במעשה קדמו השמים, שכן בסדר ההשתלשלות הרוחניות מחיה ומהווה את הגשמיות; אבל במחשבה קדמה הגשמיות, "סוף מעשה במח"ת", מפני שהתגלות האור היא מן האור המקיף את כל העולמות (סובב כל עלמין).

11 וגילוי הרצון תר"ך עמודי אור הוא ע"י קיום רצונו בדברים גשמיים ממש אשר שרשם מעולם התהו ובהם דוקא מתלבש רצה"ע [רצון העליון].

גילוי הרצון — תר"ך עמודי אור — נעשה באמצעות קיום רצונו של ה' בדברים גשמיים ממש, ששורשם בעולם התוהו; דווקא בהם מתלבש הרצון העליון.

ולכן המצות הם לבושים אשר על ידם תוכל הנשמה להשיג ולהנות התענוג והזיו בג"ע [בגן עדן].

לכן המצוות הן לבושים, שבאמצעותם יכולה הנשמה להשיג וליהנות מהתענוג ומהזיו שבגן עדן.

12 ולזה המצות הם כמו לבוש שענין הלבוש הוא שאינו בא באדם להיות לו חיות פנימי כמו מזון שנעשה לאחדים ממש עם האדם ומחיה אותו

לכן המצוות דומות ללבוש, שכן הלבוש אינו חודר לתוך האדם כדי להיות לו לחיות פנימית, כפי שעושה המזון, שנעשה ממש לדבר אחד עם האדם ומחיה אותו.

ואעפ"כ [ואף על פי כן] צ"ל שיש במלבושין מעלה יתירה ששרשם מבחי' מקיפים.

ובכל זאת, יש לומר שללבושים יש מעלה יתרה, שכן שורשם בבחינת המקיפים [האורות המקיפים].

13 ולבעבור זה הוא מקיף על האדם ומגין עליו ומשמרו כמו"כ [כמו כן] מעשה המצות אשר שרשם הם מבחי' מקיפים כתר עליון

משום כך [לבוש] מקיף את האדם, מגן עליו ושומר עליו. כך גם מעשה המצוות, ששורשן בבחינת [אורות] מקיפים שבכתר העליון;

לכן לא בא התגלותם למטה בבחי' אור פנימי רק בעשייה גשמי' [גשמיים / גשמיות / גשמית] ממש וכידוע שמה שבשרשו יותר גבוה נופל למטה יותר.

לכן התגלותן אינה יורדת למטה כאור פנימי, אלא באה לידי ביטוי רק בעשייה גשמית ממש; וכידוע, דבר ששורשו גבוה יותר נופל למטה יותר.

אכן ע"י מעשה המצות נעשה בחי' מקיף ומסך שע"י המצות תוכל להתענג בתענוג אא"ס [אור אין סוף] וזהו תכלית ירידת הנשמה ירידה צורך עלייה

אכן, על ידי מעשה המצוות נוצרים בחינת מקיף [אור] ומסך, שבאמצעותם יכולה [הנשמה] להתענג, באמצעות המצוות, בתענוג אור אין סוף. וזוהי תכלית ירידת הנשמה — ירידה לצורך עלייה.

ע"י עשיית המצוה תוכל לקבל האור והתענוג ע"י מסך הנ"ל אשר מתלבשת הנשמה בג"ע [בגן עדן] בלבושי המצות ומחמת כי המצות שרשם מגולגלתא וכ"ע [וכתר עליון].

על ידי עשיית המצווה יכולה הנשמה לקבל את האור ואת התענוג באמצעות המסך הנזכר לעיל, שכן בגן עדן היא מתלבשת בלבושי המצוות; ומכיוון ששורש המצוות הוא בגלגלתא (הגולגולת) ובכתר העליון,

לכן ע"י קיום המצות רצונו ית' והיום לעשותן ולמחר לקבל שכרם בג"ע [בגן עדן] אשר יתגלה אורן אז כשתתלבש הנשמה בלבוש המצות תתענג הנשמה בתענוג אוא"ס [אור אין סוף] בלתי בע"ג [בעלי גבול / בעל גבול] ע"י מסך ולבוש המצות כנ"ל.

לכן, קיום המצוות הוא רצונו יתברך: "והיום לעשותן ולמחר לקבל שכרם" בגן עדן, שבו יתגלה אז אורן; וכאשר תתלבש הנשמה בלבוש המצוות, היא תתענג בתענוגו הבלתי מוגבל של אור אין סוף, באמצעות המסך ולבוש המצוות, כנזכר לעיל.

אשר הם בחי' ממוצעי' ששרשם נעלה מכ"ע [מכתר עליון] ונשתלשלו למטה בדברים גשמיי' [גשמיים] (ועמש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] ע"פ ואברהם זקן בא בימים):

שהרי הן בחינת מתווכים, ששורשן נעלה ונמצא בכתר העליון, והן השתלשלו למטה אל תוך דברים גשמיים (ועיינו במה שנכתב לעיל על הפסוק "ואברהם זקן בא בימים"):

14 וזהו ענין מראות הצובאות כי ענין מראה הוא זכוכית שרואין בה.

וזהו פירוש "מראות הצובאות": מראה (מַרְאָה) היא זכוכית שרואים בה.

אכן נאמר מראות לשון רבים כי יש ב' מראות. אספקלריא המאירה. היינו זכוכית הבהירה אשר ע"י יכולין לראות מרחוק אור ישר.

אולם נאמר "מראות" בלשון רבים, מפני שיש שני סוגי מראות. האחת היא "אספקלריא המאירה" (אַסְפַּקְלַרְיָא הַמְאִירָה), כלומר זכוכית שקופה ובהירה, שדרכה אפשר לראות דברים מרוחקים באור ישר.

15 וזהו ההפרש בין משרע"ה [משה רבינו עליו השלום] לכל הנביאים שבמשה נאמר ומרא' ולא בחידות ונכתב ומראה בסגו"ל שהוא לשון דכר והוא אספקלריא המאירה אשר על ידה אף דבר הרחוק מהאדם רואין אותו דרך אור ישר.

וזהו ההבדל בין משה רבינו עליו השלום ובין כל הנביאים: על משה נאמר "ומראה ולא בחידות", והמילה מראה מנוקדת בסגול, צורת זכר; זוהי האספקלריה המאירה, שבאמצעותה רואים באור ישר אפילו דבר הרחוק מן האדם.

כמו כן מעשה המצוה אשר נתלבשה הנשמה בג"ע [בגן עדן] בלבוש המצות ע"י לבוש הנ"ל שע"י מעשה מצות הנ"ל יכולה הנשמה ליהנות מזיו השכינה בג"ע [בגן עדן].

כך גם מעשה המצווה, שבלבושו מתלבשת הנשמה בגן עדן: באמצעות לבוש זה, באמצעות מעשה המצוות הללו, יכולה הנשמה ליהנות מזיו השכינה בגן עדן.

16 וליהנות מאורו יתי כמו באספקלריא המאירה אור ישר אשר נמשך ונתגלה אוא"ס [אור אין סוף] ממעלה למטה בג"ע [בגן עדן]. ומשה רבינו ג"כ לא הי' [היה] רואה בלי אספקלריא הנ"ל.

וליהנות מאורו יתברך באמצעות אספקלריה מאירה, באור ישר, שבו אור אין סוף נמשך ומתגלה מלמעלה למטה בגן עדן. גם משה רבנו לא ראה בלי אספקלריה זו.

וכמ"ש ומראה ולא בחידות והיינו באספקלרי' [באספקלריא] המאירה אשר בלא אספקלריא לא היה יכול להשיג בחי' אא"ס [אור אין סוף]. אכן שאר הנביאים ראו במראה בקמ"ץ אספקלריא דלא נהרא וביד הנביאים אדמה.

כמו שכתוב, "ומראה ולא בחידות", כלומר באמצעות האספקלריה המאירה, שכן בלי אספקלריה לא היה יכול להשיג את בחינת אור אין סוף. אבל שאר הנביאים ראו במראה בקמץ, באספקלריה שאינה מאירה, [כמו שנאמר,] "וביד הנביאים אדמה".

17 וענין אספקלריא שאינה מאירה הוא הנק' שפיגי"ל דהיינו שיש מסך וכסוי על הזכוכית אבל המסך אינו דבר עב שהוא מסתיר לגמרי ומכסה האור רק דבר דק וקלוש היינו צפוי כסף הידוע.

והאספקלריא שאינה מאירה היא הנקראת שפיגל [מראה]: כלומר, יש מסך וכיסוי על הזכוכית, אך המסך אינו דבר עבה שמסתיר ומכסה את האור לגמרי, אלא דבר דק ועדין — ציפוי הכסף הידוע.

18 ואז כשרואין בו באספקלריא הנ"ל נמשך ממנו או"ח [אור חוזר] אבל אין יכולים לראות דרך הזכוכי' באו"י [באור ישר]

וכאשר מביטים באספקלריא זו, נמשך ממנה אור חוזר, אך אי אפשר לראות דרך הזכוכית באור ישר.

ולכן אין רואין מהות הדבר הנראה ועצמותו כמו ע"י אספקלריא המאירה כי אם רק דמות לבד נראה ע"י אספקלריא שאינה מאירה.

ולכן אין רואים את מהותו ועצמותו של הדבר הנראה, כפי שרואים באמצעות אספקלריא המאירה; באמצעות אספקלריא שאינה מאירה נראית רק דמות.

אמנם יש באספקלריא שאינה מאירה מעלה א' גבוה במדרגה שיכולין לראות עצמו וגם לראות מאחוריו כידוע מה שאין יכולין לראות באספקלריא המאירה וזהו ארץ קדמה ודו"ק [ודוק].

אולם לאספקלריא שאינה מאירה יש יתרון אחד, גבוה יותר במדרגה: אפשר לראות בה את עצמו וגם את מה שמאחוריו, כידוע; דבר שאי אפשר לראות באספקלריא המאירה. וזהו [פירושו של] "ארץ קדמה", ועיין בזה היטב.

ועד"ז תירצו בגמ' [בגמרא] **ביבמות** (ספ"ד [סוף פרק ד'ן]) **דישעיה שאמר וארא את ה' היינו באספקלריא שאינה מאירה שבה יוכל לראות את ה'. משא"כ באספקלריא המאירה כתיב כי לא יראני כו'.**

ועל דרך זו תירצו בגמרא ביבמות, בסוף פרק ד', שישעיהו, שאמר "וארא את ה'", [ראה] באספקלריא שאינה מאירה, שבה יכול היה לראות את ה'; ואילו על האספקלריא המאירה נאמר "כי לא יראני כו'".

וענין אספקלריא דלא נהרא הוא בחי' בכל מאדך היינו ענין ירידת הנשמה בגוף ירידה צורך עלי' [עלייה] **להפך נה"ב** [נפש הבהמית]

עניין האספקלריא שאינה מאירה הוא בחינת "בכל מאדך", כלומר ירידת הנשמה לגוף — ירידה צורך עלייה — כדי להפוך את הנפש הבהמית;

וע"י בחי' אתכפיא ואתהפכא בכל מאדך בלי גבול למעלה מן הכלי אז נמשך מלמעלה ג"כ שלא כסדר ודרך השתלשלות מאיר אור עליון.

ועל ידי בחינת הכנעה והפיכה [של הנפש הבהמית], מתוך "בכל מאדך", בלי גבול ולמעלה מן הכלי, נמשך מלמעלה גם אור עליון, שלא כסדר ושלא בדרך השתלשלות.

19 **וזהו אספקלריא דלא נהרא דהיינו ע"י דבר מסך ומבדיל שאין מאיר האור דרך ישר היינו שנה"ב** [שנפש הבהמית] **הוא מכסה ומסתיר האור.**

וזהו "אספקלריא דלא נהרא": כלומר, יש דבר המשמש מסך ומבדיל, ולכן האור אינו מאיר באופן ישיר; היינו, שנפש הבהמית מכסה ומסתירה את האור.

אכן אין הדבר המבדיל מסך עב שהוא מסתיר לגמרי רק יכול לאתכפייא ולאתהפכא אז נעשה מזה בחי' או"ח [אור חוזר]

אולם הדבר המבדיל אינו מסך עבה שמסתיר לגמרי; אדרבה, אפשר לכפות אותו ולהפוך אותו, ואז נוצר ממנו אור חוזר,

כמו בזכוכית שע"י המסך המסתיר נוסף ע"י אור חוזר חדש שלא היה מקודם שהי' המסך הנ"ל ויכול לראות אח"ז אור חדש היינו שיכול לראו' גם מאחוריו.

כמו בזכוכית, שבה המסך המסתיר מוסיף אור חוזר חדש, שלא היה קודם להיווצרות המסך, ואחר כך אפשר לראות אור חדש, כלומר, אפשר לראות גם את מה שמאחוריו.

כמו"כ אחר שנתהפכ' נה"ב אז ע"י בחי' בכל מאדך נתוסף אור המאיר ג"כ יותר מקודם שהיתה הנשמה בגוף ירידה צורך עליי'

כך גם לאחר שנפש הבהמית נהפכת, על ידי "בכל מאדך" מתווסף אור שמאיר בעוצמה רבה יותר מכפי שהאיר קודם שהנשמה הייתה בגוף — ירידה לצורך עלייה.

שע"י אתכפייא סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה לעילא לעילא ומאיר שלא ע"פ סדר השתלשלות וזה נק' אספקלריא דלא נהרא (ועמש"ל ע"פ אעשה לו עזר כנגדו)

כאשר הסטרא אחרא נכפית, כבודו של הקדוש ברוך הוא עולה "לעילא לעילא", והאור מאיר שלא על פי סדר ההשתלשלות; וזה נקרא "אספקלריא דלא נהרא" (ועיין במה שנכתב לעיל על "אעשה לו עזר כנגדו").

וענין גילוי זה י"ל ע"ד שנתבאר במ"א פי' קדושתי למעלה מקדושתכם דמאי קמ"ל פשיטא. אלא דר"ל כי המצות הם מבחי' כתר כמש"ל. וזהו קדושתכ' אשר קדשנו וכו'. ונודע שהכתר כלול מב' פרצופים. היינו בחי' עתיק זהו בחי' תחתונה שבמאציל ובחי' א"א זהו שרש הנאצלים.

את גילוי זה אפשר להבין על פי מה שנתבאר במקום אחר בביאור "קדושתי למעלה מקדושתכם": מה בא הדבר ללמדנו? הרי זה מובן מאליו! אלא הכוונה היא שהמצוות הן מבחינת כתר, כפי שנתבאר לעיל. וזו היא "קדושתכם": "אשר קדשנו וכו'". וידוע שכתר כולל שני פרצופים: בחינת עתיק, שהיא הבחינה התחתונה שבמאציל, ובחינת אריך אנפין, שהיא שורש הנאצלים.

20 ועז"א יכול כמוני. היינו בחי' תחתונה שבמאציל שהוא עתיק. ת"ל כי קדוש אני קדושתי למעלה מקדושתכם שהמצות ממשיכים מבחי' א"א

ועל כך נאמר: "יכול כמוני", כלומר, הבחינה התחתונה ביותר שבמאציל, שהיא עתיק. הכתוב מלמד: "כי קדוש אני" — קדושתי למעלה מקדושתכם, שכן המצוות ממשיכות מבחינת אריך אנפין,

משא"כ עתיק נק' עתיק יומין שנעתק ונבדל מבחי' היומין שהם הלבושים הנעשים מהמצות

ואילו עתיק נקרא עתיק יומין, משום שהוא נעתק ונבדל מבחינת "היומין", שהם הלבושים הנוצרים מן המצוות,

שעז"נ [שעל זה נאמר] **מי האיש כו' אוהב ימים לראות טוב סומוע"ט** [סור מרע ועשה טוב] **והיינו בבחי' א"א משא"כ בחי' עתיק יומין הוא בחי' קדושתי למעלה כו'**

על כך נאמר: "מי האיש כו' אוהב ימים לראות טוב", ובהמשך: "סור מרע ועשה טוב". הדבר שייך לבחינת אריך אנפין; ואילו בחינת עתיק יומין היא בחינת "קדושתי למעלה כו'".

אך ע"י בירור נה"ב [נפש הבהמית] **בכל מאדך נמשך גילוי מבחי' זו כו' כי זהו ענין במקום שבעלי תשובה עומדים כו' בחילא יתיר בחי' בכל מאדך כו':**

אבל באמצעות בירור נפש הבהמית "בכל מאדך" נמשך גילוי מבחינה זו וכו'. זו משמעות "במקום שבעלי תשובה עומדים כו'" — "בחילא יתיר", הבחינה של "בכל מאדך" וכו'.

21 **ולתוספת ביאור בענין הלבושים לנשמה בג"ע** [בגן עדן] **יובן ע"פ מה שפי' בזוה"ק** [בזוהר הקדוש] **ס"פ תולדות שהמלאכים בירידתם לעוה"ז מתלבשים בלבוש כי להיותם רוחניים לכן כדי שיומשכו בעולם השפל הוא ע"י לבוש כו'.**

להבנה נוספת של עניין הלבושים של הנשמה בגן עדן, אפשר ללמוד ממה שמבואר בזוהר הקדוש בסוף פרשת תולדות: כשהמלאכים יורדים לעולם הזה, הם מתלבשים בלבוש; מכיוון שהם רוחניים, כדי שיוכלו להימשך אל העולם השפל, הדבר צריך להיעשות באמצעות לבוש וכו'.

וכך יובן בהפוך שכדי שהנשמה תשיג ותהנה מזיו השכינה צ"ל ג"כ ע"י לבוש רוחני כנ"ל.

וכך אפשר להבין בכיוון ההפוך: כדי שהנשמה תשיג ותיהנה מזיו השכינה, גם היא צריכה לעשות זאת באמצעות לבוש רוחני, כפי שהתבאר לעיל.

אך לכאורה אין המשל דומה שהרי הנשמה היא עצם רוחני וא"כ למה צריכה ללבוש בשביל להשיג הזיו כו'.

אך לכאורה המשל אינו מתאים, שהרי הנשמה היא מהות רוחנית; אם כן, מדוע היא זקוקה ללבוש כדי להשיג את הזיו וכו'?

אך הענין הוא כי רוחניות וגשמיות שניהם נבראים ומחודשים מאין ליש משא"כ זיו השכינה שהוא גילוי אלקות ממש כמ"ש בפי' חיי שרה ע"פ ואברהם זקן.

אלא שהעניין הוא שרוחניות וגשמיות הן שתיהן נבראות ומתחדשות יש מאין ליש, ואילו זיו השכינה הוא גילוי של אלקות ממש, כפי [שמוסבר] בפרשת חיי שרה על הפסוק "ואברהם זקן".

והרי האלקות הוא למעלה מרוחניות כמו שהוא למעלי [למעלה / למעלת] מגשמיות שהרי אין ערוך הנבראים לגבי הבורא:

והרי האלקות נעלית מן הרוחניות באותה מידה שהיא נעלית מן הגשמיות, שהרי אין כל יחס בין הנבראים לבורא.

22 וזהו המגביהי כו' המשפילי כו'. לכן כדי שתשיג גילוי זה ממש א"א להיות כ"א ע"י לבוש ממעשה המצות כו'

וזוהי [המשמעות של] "המגביהי כו' המשפילי כו'". לכן, כדי שהנשמה תשיג גילוי זה ממש, הדבר אפשרי רק באמצעות לבוש הנוצר ממעשה המצוות וכו'.

והנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] צדיקי [צדיקים] יושבים ועטרותיה' בראשיהם ונהנים מזיו פי' נהנין מזיו הוא גילוי מהות הזיו ממש וזהו כענין הראיה באספקלריא המאירה שהוא השגת המהות ממש ע"י הלבושים מהמצות.

והנה, חז"ל אמרו: "צדיקי' יושבים ועטרותיה' בראשיהם ונהנים מזיו". "נהנין מזיו" פירושו גילוי של מהות הזיו ממש; וזה דומה לראייה באספקלריה המאירה, שהיא השגה של המהות ממש באמצעות הלבושים שמן המצוות.

אך עטרותיהם הוא בחי' מקיף והוא בחי' שלמעלה מזיו וההארה המושגת להם

אבל "ועטרותיה'" היא בחינת מקיף [אור], והיא בחינה שלמעלה מן הזיו וההארה שהם משיגים.

לפיכך אין נמשכת בבחי' גילוי כ"א ע"ד הראי' [הראיה] ע"י אספקלריא שאינה מאירה שאין מושג המהות של הנראה רק ע"ד וביד הנביאים אדמה כו'.

לפיכך היא אינה נמשכת בגילוי, אלא רק בדרך של ראייה באמצעות אספקלריה שאינה מאירה, שבה אין משיגים את מהותו של הנראה, אלא רק בדרך של "וביד הנביאים אדמה" כו'.

ולכן נק' עטרה. (ועמ"ש לקמן בפסוק צאינה וראינה וגו' בעטרה וגו'. וזה נמשך ע"י בכל מאדך כנ"ל):

ולכן היא נקראת עטרה. (וראו מה שנכתב להלן על הפסוק "צאינה וראינה וגו' בעטרה וגו'". והדבר נמשך באמצעות "בכל מאדך", כפי שהוסבר לעיל.)

23 וזהו ענין נר מצוה וענין נר אלקים נשמת אדם היינו ב' בחי' נר. א' הוא אספקלריא המאירה. והב' אספקלריא שאינה מאירה.

וזהו עניין "נר מצוה" ו"נר אלקים נשמת אדם": שתי בחינות של נר. האחת היא אספקלריה מאירה, והשנייה — אספקלריה שאינה מאירה.

והענין כי הנה בנר יש שמן ופתילה וב' גווני אור. נהורא אוכמא שעל הפתילה ונהורא חיורא.

והביאור הוא שבנר יש שמן ופתילה, ושני גוונים של אור: אור כהה שעל הפתילה ואור לבן.

24 **והנה האור שהוא עיקר הנר הוא נאחז בפתילה דוקא. אבל השמן בלתי אפשר שיאחז בו האור בעצמו כ"א ע"י הפתילה ומ"מ השמן הוא הנכלה בהאור וע"י פתילה א' נכלה שמן הרבה כו'.**

כעת, האור, שהוא עיקר הנר, נאחז דווקא בפתילה. אך האור אינו יכול להיאחז בשמן עצמו אלא באמצעות הפתילה; ואף על פי כן, השמן הוא שנכלה באור, ובאמצעות פתילה אחת נכלה שמן רב וכו'.

25 **וכך הנה מעשה המצות בעוה"ז הם בחי' השמן כמ"ש בזוהר בינוקא דבלק. והיינו שמן משחת קדש ששרשו בח"ע** [בחכמה עילאה] **ורצון העליון**

וכך גם מעשה המצוות בעולם הזה הוא בחינת השמן, כפי שנאמר בזהר, ב[קטע על] ינוקא [ילד-חכם] שבבלק; כלומר, שמן משחת קודש, ששורשו בחכמה עילאה וברצון העליון.

אך שנשתלשלו וירדו בגשמיות בעוה"ז ע"כ אין דרך שיאחז בהם אוא"ס [אור אין סוף] **ב"ה כ"א ע"י הפתילה שהיא הנפש האלקית המקיים המצות ואז הוא הממשיך בהם גילוי אוא"ס** [אור אין סוף] **ב"ה**

אך מאחר שהשתלשלו וירדו לגשמיות בעולם הזה, אין לאור אין סוף ב"ה דרך להיאחז בהם אלא באמצעות הפתילה, שהיא הנפש האלקית המקיימת את המצוות; ואז היא [הנפש] הממשיכה בהם את גילוי אור אין סוף ב"ה.

וכמ"ש אשר יעשה אתם האדם שהאדם הוא העושה אותן למצות שממשיך בהן אוא"ס [אור אין סוף] **ב"ה. משא"כ חסד לאומים.**

וכמו שכתוב "אשר יעשה אתם האדם", שכן האדם הוא שעושה אותם למצוות, בכך שהוא ממשיך בהם אור אין סוף ב"ה; מה שאין כן "חסד לאומים".

26 **וזהו ותורה שם בישראל. והיינו ע"י שיש בנפש בחי' מס"נ** [מסירות נפש] **באחד בק"ש** [בקריאת שמע] **שהוא בחי' בטול לאוא"ס** [לאור אין סוף] **ב"ה.**

וזהו [הכוונה ל-]"ותורה שם בישראל": כלומר, מפני שבנפש יש בחינה של מסירות נפש (נכונות למסור את הנפש) ב"אחד" שבקריאת שמע, שהיא בחינת ביטול (הכרה בכך שהנפש בטלה לפני ה', אף שהיא מוסיפה להתקיים) לאור אין סוף ברוך הוא.

וזהו כמשל הפתילה שבה נאחז האור. והיינו ע"י בטול זה כו' משא"כ בשמן כי הנפש היא רוחנית ויש בה בטול זה משא"כ במעשה המצות עצמן לא שייך לומר כן

וזה דומה למשל הפתילה שהאור נאחז בה, כלומר, באמצעות ביטול זה וכו'; מה שאין כן בשמן, שכן הנפש רוחנית ויש בה ביטול זה, ואילו על מעשה המצוות עצמן אי אפשר לומר כך.

ולכן האור נאחז בפתילה דוקא אלא שבה ועל ידה נמשך גילוי אוא"ס [אור אין סוף] **ב"ה במעשה המצות שמדברים גשמיים**

ולכן האור נאחז דווקא בפתילה, אלא שבה ועל ידה נמשכת התגלות אור אין סוף ברוך הוא אל מעשה המצוות, העשויות מדברים גשמיים;

והוא כמשל השמן הנכלה באור.

וזה דומה למשל השמן המתכלה באור.

וע"י פתילה א' נכלה שמן הרבה היינו כי נשמה א' מקיים ועושה מצות רבים לאין שיעור בשני חייו.

ועל ידי פתילה אחת מתכלה שמן רב: כלומר, נשמה אחת מקיימת ועושה מצוות רבות לאין שיעור במשך שנות חייה.

27 **והנה מהשמן נמשך הנהורא חיורא שהוא כענין בחי' אספקלריא המאירה היינו בחי' אור ישר. והוא בחי' תר"ך עמודי אור כנ"ל. והנהורא אוכמא נמשך מהפתילה כי נהורא אוכמא היא בחי' אספקלריא שאינה מאירה.**

מן השמן נמשך האור הלבן, שהוא בדוגמת בחינת האספקלריא [מראה] המאירה, כלומר בחינת אור ישר; והוא בחינת תר"כ עמודי אור, כפי שנתבאר לעיל. האור הכהה נמשך מן הפתילה, שכן האור הכהה הוא בחינת אספקלריא שאינה מאירה.

28 **והוא ענין אהבת בכל מאדך שנמשך מצד התהפכות נה"ב** [נפש הבהמית]**. כי הפתילה היא נה"א** [נפש האלקית] **המלובשת בנה"ב** [בנפש הבהמית]**.**

וזהו עניינה של האהבה "בכל מאדך", הנמשכת מכוח הפיכת נפש הבהמית. הפתילה היא נפש האלקית המלובשת בנפש הבהמית.

כי זה שהנשמה נק' פתילה הוא דוקא בהתלבשותה בגוף שאז נק' היא פתילה לגבי המצות שהם הנק' שמן לומר שהאור נאחז בפתיל' [בפתילה] דוקא כי אז בירידתן למטה הרי הנפש רוחנית והמצות גשמיות.

שהרי הנשמה נקראת פתילה דווקא כשהיא מלובשת בגוף; אז היא נקראת פתילה ביחס למצוות, שנקראות שמן, כלומר, האור נאחז דווקא בפתילה. שכן בירידתן למטה, הנשמה רוחנית והמצוות גשמיות.

משא"כ בעלותן למעלה בג"ע [בגן עדן] הרי אדרבה האו"ס [האור אין סוף] נתגלה לנפש ע"י אמצעות הלבושים הנעשים ממעשה המצות

אבל כשהן עולות למעלה, לגן עדן, ההפך הוא הנכון: אור אין סוף מתגלה לנשמה באמצעות הלבושים שנעשו ממעשה המצוות.

א"כ אז המצות הם כמו בחי' פתילה והנפש היא השמן הנכלה באו"ס [באור אין סוף] ב"ה ע"י אמצעות הפתילה הם לבושים מהמצות וכו'. אבל בעוה"ז נהפוך הוא שהנשמה נק' פתילה.

אם כן, באותו זמן המצוות הן בבחינת פתילה, והנשמה היא השמן הנכלה באור אין סוף ברוך הוא באמצעות הפתילה, כלומר הלבושים שנעשו מן המצוות וכו'. אבל בעולם הזה המצב הפוך: הנשמה נקראת פתילה.

29 וכיון שכן שאינו נק' פתילה כ"א בהתלבשותה בנה"ב [בנפש הבהמית] לכן נמשך ממנה נהורא אוכמא היא בחי' בכל מאדך וכו' בחי' או"ח [אור חוזר]

ומכיוון שכך, הנשמה נקראת פתילה רק כשהיא מלובשת בנפש הבהמית; לכן נמשך ממנה האור השחור, שהוא בחינת "בכל מאדך" וכו', בחינת אור חוזר.

וממעשה המצות נמשך נהורא חיורא הוא בחי' שמחה של מצוה ושניהם כא' [כאחד] טובים שיש מעלה יתירה בזה כו' ויש וכו' כנ"ל בענין אספקלרי' [אספקלריא] המאירה ושאינה מאירה.

וממעשה המצוות נמשך האור הלבן, שהוא בחינת שמחה של מצווה. ושניהם טובים כאחד, שכן יש מעלה מיוחדת בזה וכו', ויש וכו', כפי שנתבאר לעיל בעניין האספקלריה המאירה ושאינה מאירה.

וזהו שהנשמה נק' נר וגם המצות נק' נר.

וזהו הטעם שהנשמה נקראת נר, וגם המצוות נקראות נר.

והיינו כי הנשמה היא בחי' הפתילה (בהתלבשותה בנה"ב [בנפש הבהמית]) והמצות הם בחי' השמן ועי"ז נמשך בי' בחי' אור וכמ"ש ואהבת בגימטריא ב"פ [בי פעמים] אור. הוא בחי' בכל מאדך ושמחה של מצוה

כלומר, הנשמה היא בחינת הפתילה (כשהיא מלובשת בנפש הבהמית), והמצוות הן בחינת השמן; ועל ידי כך נמשכים שני סוגי אור, כמו שנאמר: ערכה המספרי של "ואהבת" הוא פי שניים מערכה של "אור". זהו בחינת "בכל מאדך" ושמחת המצווה.

וכמו שבהדלקת הנר מתחלה נמשך ועולה האור שסביב הפתילה שהוא נהורא אוכמא. ואח"כ נמשך ומתגלה הנהורא חיורא.

וכשם שבהדלקת הנר תחילה נמשך ועולה האור שסביב הפתילה, שהוא האור השחור, ואחר כך נמשך האור הלבן והוא מתגלה,

כן מתחלה צ"ל ההעלאה בבחי' בכל מאדך. ואז רוח אייתי רוח ואמשיך רוח גילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה על ידי מעשה המצות:

כך גם תחילה צריכה להיות העלייה בבחינת "בכל מאדך", ואז "רוח אייתי רוח ואמשיך רוחי": גילוי אור אין סוף ברוך הוא באמצעות מעשה המצוות.

30 והנה ענין העלאת הנרות שהיו במקדש ז' נרות הוא כנגד שבעה מדרגות שיש בכללות עובדי ה'.

והנה, עניין הדלקת הנרות שהיו במקדש — שבעה נרות — הוא כנגד שבע מדרגות הקיימות בכלל עובדי ה'.

יש שעבודתו בבחי' אהבה. ויש שעיקר עבודתו בבחינת יראה כו'. ונמשכים מבחי' שבעה רועים המפרנסים כללות נש"י [נשמות ישראל]

יש מי שעבודתו היא בבחינת אהבה, ויש מי שעיקר עבודתו הוא בבחינת יראה וכו'. הם נמשכים מבחינת שבעת הרועים, המפרנסים את כלל נשמות ישראל.

(דאע"פ [דאף על פי] שכל אחד מקבל מכל השבעה רועים מ"מ יש מי שבחי' זו גוברת בו יותר כו' כמ"ש בזוהר בנוי דאברהם כו' בנוי דיצחק כו').

(שאף שכל אחד מקבל מכל שבעת הרועים, מכל מקום יש מי שבחינה זו גוברת בו יותר וכו', כפי שנאמר בזוהר: "בנוי דאברהם כו' בנוי דיצחק כו'").

וענין שמונה נרות דחנוכה הם כנגד שמונה נסיכי אדם

ושמונת נרות חנוכה הם כנגד שמונה נסיכי אדם,

וכמ"ש במיכה (סימן ה) אשור כי יבא בארצנו וכו' והקמונו עליו שבעה רועים ושמנה נסיכי אדם

כפי שכתוב במיכה (פרק 5): "אשור כי יבא בארצנו וכו' והקמונו עליו שבעה רועים ושמנה נסיכי אדם".

ובגמ' [ובגמרא] דסוכה (דף נב:) פי' שבעה רועים אברהם יעקב משה כו'. ושמונה נסיכי אדם ישי ושאול כו' ומשיח ואליהו.

ובגמרא בסוכה (52b) מפורש ששבעת הרועים הם אברהם, יעקב ומשה וכו', ושמונת נסיכי אדם הם ישי ושאול וכו', ומשיח ואליהו.

ולהבין זה שהנרות דחנוכה הם כנגד שמונה נסיכי אדם. והענין כי הנה רועה יש בו ב' פירושים. הא' לשון מפרנס לאחרים כמו רועינו זוננו.

וכדי להבין מדוע נרות חנוכה הם כנגד שמונה נסיכי אדם, יש לבאר שלמילה "רועה" יש שני מובנים. הראשון הוא במשמעות של מי שמפרנס אחרים, כמו "רועינו זוננו" (הרועה והמפרנס שלנו).

31 והב' שהוא רועה את עצמו ר"ל [רוצה לומר] שמתפרנס כמו והאתונות רועות על ידיהן וכן בגמ' [בגמרא] רועה בשדות וכיוצא.

והשני הוא שרועה את עצמו, כלומר ניזון, כמו "והאתונות רועות על ידיהן", וכן בגמרא "רועה בשדות" וכיוצא בזה.

וכן בענין השבעה רועים יש ב' בחי' אלו כי הן המפרנסים כנ"י [כנסת ישראל]. אברהם באהבה כמ"ש אברהם אוהבי ששרשו מחסד עליון שהוא בחי' אהבה ומשפיע מבחי' זו לכנס"י [לכנסת ישראל] ומרע"ה [ומשה רבינו עליו השלום] משפיע בחי' דעת כו'.

וכן לגבי שבעת הרועים יש שתי בחינות אלה, שכן הם המפרנסים את כנסת ישראל. אברהם מעניק אהבה, ככתוב "אברהם אוהבי"; שורשו בחסד העליון, שהוא בחינת אהבה, והוא משפיע מבחינה זו לכנסת ישראל; ומשה רבינו ע"ה משפיע בחינת דעת וכו'.

32 ונקרא רעיא מהימנא שמפרנס את האמונה על ידי שממשיך דעת ה'. ויעקב משפיע רחמים.

והוא נקרא הרועה הנאמן (רעיא מהימנא), משום שהוא מפרנס את האמונה באמצעות המשכת דעת ה'. ויעקב מעניק רחמים.

ואמנם הנה ע"ז שמפרנסים לכנס"י [לכנסת ישראל] **הם מתפרנסים ג"כ כי מודעת זאת שא"ס ב"ה מרומם ומתנשא לאין קץ מבחי' חכמה ומדות כמאמר דלאו מכל אינון מדות איהו כלל.**

ואכן, בכך שהם מפרנסים את כנסת ישראל, הם עצמם מתפרנסים גם כן. ידוע כי אין סוף ברוך הוא נעלה ונישא עד אין קץ למעלה מבחינת חכמה ומדות, כמאמר: "דלאו מכל אינון מדות איהו כלל".

33 **וכדי שיומשך גילוי אור א"ס ב"ה במדות עליונות הוא כפום עובדיהון דב"נ** [דבני נשא] **שע"י אתעדל"ת** [אתערותא דלתתא] **באהבה**

וכדי שאור אין סוף, ברוך הוא, יתגלה במדות העליונות ויימשך בהן, הדבר תלוי במעשי בני האדם: באמצעות אתערותא דלתתא של אהבה,

אזי כמים הפנים נמשך למעלה ג"כ גילוי אור א"ס ב"ה במדת אהבה וחסד להיות אהבתי אתכם כו'

אזי, "כמים הפנים" [משקפים] פנים אל פנים, נמשכת גם למעלה התגלות של אור אין סוף, ברוך הוא, במדת האהבה והחסד, כך שתתקיים בחינת "אהבתי אתכם כו'".

ונמצא ע"י שהשבעה רועים משפיעים אהוי"ר [אהבה ויראה] **לנש"י** [לנשמות ישראל] **ע"ז האהוי"ר** [האהבה ויראה] **שמתעורר בנש"י** [בנשמות ישראל] **נמשך תוספת אור וגילוי מא"ס ב"ה בהמדות עליונות**

נמצא, שכאשר שבעת הרועים משפיעים אהבה ויראה בנשמות ישראל, האהבה והיראה שמתעוררות בנשמות ישראל ממשיכות תוספת אור והתגלות מאין סוף, ברוך הוא, אל המדות העליונות,

שהם שרש בחינת הרועים והרי א"כ הם מתפרנסים ע"ז כו'. וזהו אכלו רעים שהם הרועים שהם רעים למקום.

שהן שורש בחינת הרועים, ולכן הם מתפרנסים מכך וכו'. וזהו "אכלו רעים": אלה הרועים, שהם ידידי המקום.

34 **והנה כמו"כ** [כמו כן] **יש למעלה ג"כ כמאמר ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים כו' שפרנסה זו הוא שיומשך אור א"ס להיות בבחינת כמראה אדם והיינו ע"י התורה**

כעת, גם למעלה יש [מזון כזה], כמאמר "ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים" וכו'. פירושו של מזון זה הוא שאור אין סוף נמשך להיות בבחינת "כמראה אדם", והיינו באמצעות התורה,

וכמ"ש לכו לחמו בלחמי שהתורה היא ג"כ בחי' לחמי כביכול דכמו שע"י הלחם יחיה האדם ותתחבר נשמתו עם גופו כך הוא המשכת אוא"ס [אור אין סוף] ע"י התורה שהיא בחי' ח"ע [חכמה עילאה] שבה שורה אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה

כמו שכתוב "לכו לחמו בלחמי", שכן גם התורה היא כביכול בחינת "לחמי". כשם שעל ידי הלחם האדם חי ונשמתו מתחברת עם גופו, כך נמשך אור אין סוף באמצעות התורה, שהיא בחינת חכמה עילאה, ובה שורה אור אין סוף ברוך הוא.

ובה ועל ידה נמשך ומתלבש במדות חסד דרועא ימינא כו' וגם נמשך מזה מזון לנפש כמ"ש ותורתך בתוך מעי.

ובתוכה ועל ידה [האור] נמשך ומתלבש במדות, "חסד דרועא ימינא" וכו'. וגם מכך נמשך מזון לנפש, כמו שכתוב "ותורתך בתוך מעי".

35 והנה בחי' זו של הרועים היא המשכה בבחי' פנימית שזהו ענין ותורתך בתוך מעי וכמו השגת התורה שיהיה מושג ונתפס בשכלו פסק הלכה

והנה, מדרגה זו של הרועים היא המשכה באופן פנימי; זהו עניין "ותורתך בתוך מעי", כמו בהבנת התורה, כאשר פסק הלכה נתפס ומושג בשכלו של האדם,

וכן בהתבוננות שיהיה מושג גדולת הבורא יתי' כמ"ש וידעת היום כו' דע את אלקי אביך כו' ולפי השכל כך יהיה האהבה כו'.

וכן בהתבוננות, שבה מושגת גדולת הבורא יתברך, כמו שכתוב "וידעת היום" וכו', "דע את אלקי אביך" וכו'; ולפי השכל כך תהיה האהבה וכו'.

36 וזהו כמשל הרועה שמאכיל ומשקה את הצאן שזהו השפעת החיות בפנימיות וכן בכל דור הם ראשי אלפי ישראל המלמדים אותם תורה.

וזה דומה לרועה המאכיל ומשקה את הצאן, ובכך מעניק לו חיות בפנימיות. וכך, בכל דור ישנם ראשי אלפי ישראל המלמדים אותם תורה.

וכמאמר משה שפיר קאמרת שנקי' רבא משה ע"ש [על שם] שהיה מלמד תורה כו' וכן מה שהרועים מתפרנסים ע"ז הוא ג"כ השגה בפנימיות וכמו ע"ד ומתלמידי יותר מכולם.

וכמו באמירה "משה שפיר קאמרת", שבה מכונה רבא "משה" משום שלימד תורה וכו'. וכך גם מה שהרועים מתפרנסים מכך הוא השגה בפנימיות, בדומה ל"ומתלמידי יותר מכולם".

37 **וכן למעלה מעלה הוא גילוי אוא"ס בחי"ע [אור אין סוף] [בחכמה עילאה] שזהו ענין אכלו רעים כו'.**

וכך גם למעלה מעלה, מתגלה אור אין סוף בחכמה עילאה; זהו עניין "אכלו רעים כו'".

אך ענין הנסיכי אדם היינו שאינן בחי' רועים ומלמדים לישראל כמשה והאבות רק הם צדיקים תמימים כמו ישי שמת רק בעטיו של נחש.

אולם עניינם של נסיכי אדם הוא שאין הם בבחינת רועים ומלמדים את ישראל, כמשה והאבות, אלא צדיקים תמימים, כמו ישי, שמת רק בעטיו של נחש.

38 **ולא מצינו זה אפילו במשה רעיא מהימנא. ועכ"ז [ועם כל זה] הרי משה הוא רבינו. וכתיב זכרו תורת משה**

ואת זאת איננו מוצאים אפילו אצל משה, הרועה הנאמן. ובכל זאת משה הוא "רבינו", ונאמר "זכרו תורת משה".

משא"כ בישי שלא היה רועה ע"ד משה כו' ואעפ"כ [ואף על פי כן] נמצא בו מעלה יתירה שהיה תמים עד שמת רק בעטיו של נחש כו'.

לא כן אצל ישי, שלא היה רועה בדוגמת משה וכו'; ואף על פי כן היתה בו מעלה מיוחדת: הוא היה תמים, עד שמת רק בגלל עצתו של הנחש וכו'.

ומהם נמשך ג"כ כח לנש"י [לנשמות ישראל] בעבודה בדרך בחי' מקיף מה שאין כן מהרועים נמשך בבחי' פנימיות ונקי' מזון כנ"ל.

גם מהם נמשכת לנשמות ישראל עוצמה בעבודתן [האלוקית], בבחינת מקיף [אור]; ואילו מן הרועים נמשכת השפעה פנימית, והיא נקראת מזון, כפי שהוסבר לעיל.

אבל מהנסיכים נמשך רק בבחי' מקיף. וכמו הנסיך שהוא ענין מלוכה שהוא בחי' מקיף ששמו נקי' על האנשים שבמדינתו כו'.

אבל מן הנסיכים נמשכת השפעה רק בבחינת מקיף [אור]. הדבר דומה לנסיך: עניינו מלוכה, שהיא בחינת מקיף [אור], שכן שמו נקרא על אנשי מדינתו וכו'.

ואינו השפעה בפנימיות ממש (רק הוא עד"מ כמו אחד מתפעל מתפלת אדם צדיק המתפלל בדו"ר [בדחילו ורחימו] ומס"נ [ומסירות נפש] שעי"ז מתפעל גם הוא.

ואין זו השפעה פנימית ממש (אלא, למשל, כמו אדם שמתפעל מתפילתו של צדיק המתפלל באהבה ויראה ובמסירות נפש, ועל ידי כך גם הוא מתפעל).

והיא הארה מבחינת המקיף שהרי לא קבל ממנו בפנימית השכלה וחכמה ע"י דבור שהוא השפעה בפנימית כ"א שנתפעל מצדקתו והרי צדקתו ואהוי"ר [ואהבה ויראה] **שלו הוא בבחינת ריחוק ממנו בחי' מקיף)**

זוהי הארה מבחינת המקיף [אור], שכן הוא לא קיבל ממנו בפנימיות השכלה וחכמה באמצעות דיבור, שזו השפעה פנימית; אלא התפעל מצדקתו, והרי צדקתו, אהבתו ויראתו רחוקות ממנו, בבחינת מקיף [אור].

אך נודע שהמקיף הוא מבחי' גבוה יותר מהפנימי כי המקיפים שרשן מסוכ"ע והפנימים מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין].

אך ידוע שהמקיף הוא מבחינה נעלית יותר מן הפנימי, שכן שורשם של האורות המקיפים הוא בסובב כל עלמין, ושל האורות הפנימיים — בבחינת ממלא כל עלמין.

וכעד"ז ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] **גדולה שמושה יותר מלימודה. הגם שהלימוד הוא השפעה פנימית והשימוש הוא חיצונית אעפ"כ** [אף על פי כן] **מקבל ע"ז יותר יראת שמים כו'.**

ובדומה לכך אמרו חכמינו: "גדולה שמושה יותר מלימודה"; אף שהלימוד הוא השפעה פנימית והשימוש הוא חיצוני, בכל זאת על ידי השימוש מקבלים יותר יראת שמים וכו'.

והוא כענין המשכה בבחי' מקיף (כי מה שיכול להיות נמשך בשכל התלמיד בבחי' פנימיות אינו רק הארה לבד משכל הרב. ולכן לא קאים אינש אדעתא דרביה כו')

והרי זה דומה להמשכה בבחינת מקיף [אור] (שהרי מה שיכול להימשך לתוך שכלו של התלמיד בפנימיות אינו אלא הארה משכלו של הרב; ולכן "לא קאים אינש אדעתא דרביה כו").

ולכן נאמר אשור כי יבא כו' והקמונו עליו שבעה רועים ושמונה נסיכי אדם שע"י שמונה נס"א [נסיכי אדם] **ידחו הרע בבחי' א' יותר מע"י הרועים**

ולכן נאמר: "אשור כי יבא כו' והקמונו עליו שבעה רועים ושמונה נסיכי אדם"; באמצעות שמונת נסיכי אדם יידחה הרע, מבחינה אחת, יותר מאשר באמצעות הרועים.

כי הרועים שהם המשכה בבחי' פנימיות הנה ברבוי השתלשלות המדרגות יוכל לימשך מזה יניקה לחיצונים עד"מ מצפורני ידים לא כאברהם שיצא ממנו כו'.

שהרי הרועים, שהם המשכה בדרך פנימית, עלולים, בעקבות ריבוי מדרגות ההשתלשלות, להביא לידי יניקה לחיצונים, למשל מציפורני הידיים; לא כאברהם, שיצא ממנו כו'.

39 **וכן בהשגת התורה ארז"ל** [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] **למשמאילים בה כו'. וכל האומר אין לי אלא תורה כו'. וצ"ל ג"כ המשכה משמונה נס"א** [נסיכי אדם] **בחי' מקיפים שהמקיף מסמא עיני החיצונים כו'. וזהו ענין תורה וגמ"ח** [וגמילות חסדים] **שע"י התורה נמשך בחי' מזון.**

וכן בהשגת התורה אמרו חז"ל: "למשמאילים בה כו'", וכן: "וכל האומר אין לי אלא תורה כו'". נדרשת גם המשכה משמונה נסיכי אדם, מבחינת המקיפים [אורות], שכן המקיף מסמא את עיני החיצונים כו'. זהו עניינם של תורה וגמילות חסדים: באמצעות התורה נמשכת בחינת המזון.

40 **וזהו בחי' הרועים. וע"י גמ"ח** [גמילות חסדים] **נמשך בחי' לבוש ומקיף וזהו בחי' ההמשכה שע"י נס"א** [נסיכי אדם] **גדולה שמושה כו'.**

וזוהי בחינת הרועים. באמצעות מעשי חסד נמשכת בחינת לבוש ואור מקיף, וזוהי בחינת ההמשכה שעל ידי נשיאי אדם: "גדולה שמושה כו'".

ויובן יותר ענין ההפרש בין הרועים לנס"א [לנסיכי אדם] **ע"ד שמצינו בר'** [ברבי] **יוחנן בן זכאי**

ההבדל בין הרועים לנשיאי אדם יתבאר ביתר שאת על פי מה שמצאנו אצל רבי יוחנן בן זכאי:

שהיה שר התורה המלמד תורה לישראל ועכ"ז [ועם כל זה] **אמר לר'** [לרבי] **חנינא בן דוסא בקש עלי רחמים שתפלתו גדולה יותר הרבה משלו עד שאלמלי הטיח ריב"ז** [רבן יוחנן בן זכאי] **כו'**

הוא היה שר התורה, שלימד תורה לישראל, ואף על פי כן אמר לרבי חנינא בן דוסא: "בקש עלי רחמים", משום שתפילתו של רבי חנינא הייתה גדולה בהרבה מתפילתו שלו, עד כדי כך ש"אלמלי הטיח ריב"ז [את ראשו בין ברכיו] כו'".

ומר"ח [ומרבי חנינא] **בן דוסא לא נמצא שהיה מלמד תורה ע"ד ריב"ז** [רבן יוחנן בן זכאי] **ולא נמצא משמו דינים במשנה.**

ואילו על רבי חנינא בן דוסא איננו מוצאים שלימד תורה בדומה לרבי יוחנן בן זכאי, וגם איננו מוצאים במשנה הלכות שנאמרו בשמו.

41 **וזהו ע"ד ההפרש שבין הרועים לנס"א** [לנסיכי אדם] **כו' כי ריב"ז** [רבן יוחנן בן זכאי] **היה רועה ומפרנס לישראל כמו מרע"ה** [משה רבינו עליו השלום].

וזה דומה להבדל שבין הרועים לנסיכי אדם וכו': רבי יוחנן בן זכאי היה רועה ומפרנס את ישראל, כמו משה רבינו ע"ה.

ורחב"ד [ורבי חנינא בן דוסא] **לא היה בו בחי' זו אבל היה צדיק תמים בלי שום דופי**

ולרבי חנינא בן דוסא לא הייתה בחינה זו, אך הוא היה צדיק תמים, ללא שום דופי,

עד שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] **שלא נברא העוה"ב** [העולם הבא] **אלא בשבילו והיו מקבלים ממנו נש"י** [נשמות ישראל] **דרכי העבודה והחסידות ע"ד גדולה שימושה כו' ותפלתו היתה נשמעת יותר מריב"ז**

[מרבן יוחנן בן זכאי]

עד כדי כך שאמרו חז"ל "שלא נברא העוה"ב אלא בשבילו"; נשמות ישראל קיבלו ממנו את דרכי עבודת ה' והחסידות, בדרך של "גדולה שימושה כו'"; ותפילתו נשמעה יותר [מזו של] רבי יוחנן בן זכאי.

וכן נאמר והקימונו עליו שבעה רועים ושמונה נס"א [נסיכי אדם] **שבחי' נס"א** [נסיכי אדם] **מועיל יותר נגד בחי' אשור כי יבא כו'**

וכך נאמר: "והקימונו עליו שבעה רועים ושמונה נס"א", שכן בחינת נסיכי אדם מועילה יותר כנגד בחינת "אשור כי יבא כו'",

לפי שממשיכים מבחי' סוכ"ע וכמו תפלת ר"ח [רבי חנינא] **ב"ד** [בן דוסא] **להפוך הטבע כו' שהוא ע"י המשכה מבחי' סוכ"ע שלמעלה מסדר והדרגת ההשתלשלות כו':**

משום שהם ממשיכים מבחינת סובב כל עלמין; וכמו תפילתו של רבי חנינא בן דוסא, שבכוחה להפוך את הטבע וכו', דבר שנעשה באמצעות המשכה מבחינת סובב כל עלמין, שלמעלה מסדר ההשתלשלות ומהדרגתו וכו'.

42 **וזהו ענין נרות דחנוכה. שטמאו כל השמנים שבהיכל מצד תגבורת חכמה דקליפה. לכן רצו להשכיחם תורתך כו'.**

וזהו עניינם של נרות חנוכה: היוונים טימאו את כל השמנים שבהיכל, מכוח התחזקותה של חכמת הקליפה; לכן רצו "להשכיחם תורתך כו'".

וע"כ הוצרך להמשיך מבחי' שלמעלה מהחכמה דקדושה והוא מבחי' מקיפים עליונים. וזהו פך של שמן שהיה חתום בחותמו של כה"ג [כהן גדול] **שהוא בחי' ורב חסד כו'**

לכן היה צורך להמשיך מבחינה שלמעלה מחכמת הקדושה, מבחינת האורות המקיפים העליונים. וזהו פך השמן שהיה חתום בחותמו של כהן גדול, שהוא מבחינת "ורב חסד כו'".

(ולפי שהוא מבחי' מקיף נמשך ונשפל גם למטה להדליק גם עתה בדורותינו שאין בהמ"ק [בית המקדש] קיים משא"כ בבהמ"ק [בבית המקדש] היה ז' נרות מבחי' ז' רועים אלא שהיה הגילוי ממש בבחי' פנימית כמאמר עדות היא לבאי עולם כו'.

(ומכיוון שהוא מבחינת אור מקיף, הוא נמשך ויורד גם למטה, כדי להאיר אפילו בדורותינו, כשבית המקדש אינו קיים. בבית המקדש היו שבעה נרות, מבחינת שבעת הרועים, אלא שהגילוי היה ממש בפנימיות, כמאמר "עדות היא לבאי עולם כו'".)

ועמ"ש לקמן ע"פ כי אתה נרי הוי"ה והוי"ה יגיה חשכי. שם הוי"ה הראשון הוא בבחי' השתלשלות וממנו נמשך בחי' אתה נרי. והיינו הנרות דמקדש כו'.

ועיין במה שכתוב בהמשך על "כי אתה נרי הוי' והוי' יגיה חשכי". שם הוי' הראשון הוא מבחינת ההשתלשלות, וממנו נמשכת בחינת "אתה נרי" — כלומר, נרות המקדש כו'.

ושם הוי"ה השני הוא מבחי' סוכ"ע שלמעלה מהשתלשלות ומזה נמשך בחי' יגיה חשכי והן הן נרות דחנוכה.

ושם הוי' השני הוא מבחינת סובב כל עלמין, שלמעלה מהשתלשלות, וממנו נמשכת בחינת "יגיה חשכי"; ואלה הם נרות חנוכה.

ועד"ז הוא ענין ההפרש בין בחי' שבעה רועים לבחי' שמונה נס"א [נסיכי אדם] כי על ידי שבעה רועים נמשך המשכת המזון לכנ"י [לכנסת ישראל] בחי' ותורתך בתוך מעי שהוא מה שיכול להיות נמשך בפנימית זהו מבחי' שם הוי"ה הנמשך בעולמות אבי"ע [אצילות בריאה יצירה עשיה].

וכך גם ההבדל בין בחינת שבעת הרועים לבחינת שמונת נסיכי אדם: באמצעות שבעת הרועים נמשכת לכנסת ישראל המשכת המזון, בחינת "ותורתך בתוך מעי" — מה שיכול להימשך בפנימיות. זהו מבחינת שם הוי' הנמשך בעולמות אצילות, בריאה, יצירה ועשיה.

אבל ע"י נס"א [נסיכי אדם] נמשכים בחי' מקיפים והוא מבחי' שם הוי"ה שלמעלה מגדר ההתלבשות בהעולמות אלא שמאיר בבחי' מקיף וכענין תפלת רחב"ד [רבי חנינא בן דוסא] להפוך הטבע כו' כנ"ל

אבל באמצעות נסיכי אדם נמשכים אורות מקיפים. מקורם בשם הוי' שלמעלה מהאפשרות להתלבש בעולמות, אלא שהוא מאיר בבחינת מקיף; וכמו בתפילתו של רבי חנינא בן דוסא להפוך את הטבע כו', כפי שנתבאר לעיל.

והוא הנמשך ע"י מעשה המצות שהן המשכות בחי' מקיפים כי המצות הן נק' מצות המלך. ועיין בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית בענין מזון לבוש כו'.

וזהו מה שנמשך באמצעות מעשה המצוות, שהן המשכות של אורות מקיפים, שהרי המצוות נקראות "מצות המלך". ועיין בד"ה "מזמור שיר חנוכת הבית" בעניין מזון ולבוש כו'.

ולכן בחי' משיח הוא ג"כ מנס"א [מנסיכי אדם] **כי במשיח נאמר והריחו. מורח ודאין. וריח הוא בחי' מקיף ריחא דלבושייכו משא"כ הרועים הוא בחי' מזון כו'. ולקמן יבואר דבמשיח יש ב' הבחי'):**

ולכן גם בחינת משיח היא מנסיכי אדם, שכן על משיח נאמר "והריחו" (והוא יריח), [כלומר,] "מורח ודאין"; והריח הוא בחינת מקיף [אור], "ריחא דלבושייכו", ואילו הרועים הם בחינת מזון וכו'. בהמשך יתבאר שבמשיח יש שתי בחינות.)

43 **ובזה יובן הגמ' בש"א** [הגמרא] [בית שמאי אומרים] **יום ראשון מדליק שמונה מכאן ואילך פוחת והולך. וטעמא דב"ש** [דבית שמאי] **דיליף מפרי החג שיום ראשון מקריב י"ג מכאן ואילך פוחת והולך כו'.**

ובכך יובנו דברי הגמרא: בית שמאי אומרים: ביום הראשון מדליקים שמונה נרות, ומכאן ואילך פוחתים והולכים. וטעמם של בית שמאי הוא שהם לומדים זאת מפרי החג: ביום הראשון מקריבים שלושה עשר פרים, ומכאן ואילך פוחתים והולכים וכו'.

ובה"א [ובית הלל אומרים] **יום ראשון מדליק א' מכאן ואילך מוסיף והולך כו'. כי הנה ענין פרי החג הוא ג"כ המשכת מקיפים עליונים כי סכות הוא התגלות המקיפים כמ"ש כי גבר עלינו חסדו.**

ובית הלל אומרים: ביום הראשון מדליקים נר אחד, ומכאן ואילך מוסיפים והולכים וכו'. שהרי גם עניינם של פרי החג הוא המשכת אורות מקיפים עליונים, שכן סוכות הוא גילוי המקיפים, כמו שכתוב: "כי גבר עלינו חסדו".

44 **וע"י המשכה זו מתבררים ג"כ הע' שרים** [השבעים] **ונהפכים ליבטל באור זה. וזהו הללו את ה' כל גוים כו' כי גבר עלינו חסדו.**

ובאמצעות המשכה זו מתבררים גם שבעים השרים, והם נהפכים להיות בטלים באור זה. וזהו [הפירוש של] "הללו את ה' כל גוים כו' כי גבר עלינו חסדו".

ולכן מתחיל בי"ג פרים כנגד י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] **שהם מקיפים כנודע. ואח"כ הולכין ומתמעטין כי כיון שכבר נבררו כמה בחי' ע"י המשכה שביום ראשון ע"כ א"צ** [אין צריך / אינו צריך] **עוד להארה גדולה כ"כ** [כל כך] **כיום ראשון כו'.**

ולכן הסדר מתחיל בשלושה עשר פרים, כנגד שלוש עשרה מידות הרחמים, שהן [אורות] מקיפים, כידוע. לאחר מכן מספרם הולך ופוחת, שכן מאחר שכבר נתבררו כמה בחינות באמצעות ההמשכה שביום הראשון, אין עוד צורך בהארה גדולה כל כך כפי שהייתה ביום הראשון וכו'.

45 **והנה בחנוכה ממשיכים ג"כ בחי' מקיפים הנ"ל שע"י"ז יהיו נדחים הקליפות.**

גם בחנוכה נמשכים המקיפים [האורות] האלה, כדי שעל ידם יידחו הקליפות.

אך בחנוכה הוא בבחי' מלחמה. וכמ"ש סבוני כו' בשם ה' כי אמילם כו' והיינו ג"כ ע"י המקיפים דוקא. וזהו טוב לחסות בהוי"ה מבטוח כו' כמ"ש במ"א.

אולם בחנוכה הדבר מתרחש בדרך של מלחמה, כמו שנאמר: "סבוני כו' בשם ה' כי אמילם כו'"; וגם הדבר הזה נעשה דווקא באמצעות האורות המקיפים. וזהו [הפירוש של] "טוב לחסות בהוי' מבטוח כו'", כפי שנתבאר במקום אחר.

46 **ובסכות להיותו מדאורייתא אינו ע"י מלחמה אלא שנעשו נכנעים ממילא ע"י גילוי זה כו'. וכיון ששני הענינים הוא המשכת בחי' מקיפים ע"כ למדים ב"ש** [בית שמאי] **לנרות דחנוכה מפרי החג שמתחלה צ"ל גילוי גדול יותר.**

ובסוכות, מאחר שהוא חג מן התורה, אין הדבר נעשה באמצעות מלחמה, אלא הם נכנעים מאליהם בעקבות גילוי זה וכו'. ומאחר ששני העניינים הם המשכת [אורות] מקיפים, בית שמאי לומדים אפוא את נרות חנוכה מפרי החג: תחילה צריך להיות גילוי גדול יותר,

47 **ואח"כ יהיה מתמעט והולך מטעם הנ"ל בפרי החג.**

ואחר כך הוא הולך ומתמעט, מהטעם שהוסבר לעיל בנוגע לפרי החג.

וב"ה [ובית הלל] **סברי מעלין בקודש כו'. פי' דלא דמי ללמוד זה מפרי החג. כי חג הסכות הוא דאורייתא. ואורייתא מח"ע** [מחכמה עילאה] **נפקת מלמעלה למטה. ואם כן בא ונמשך הגילוי מצד עצמו מלמעלה למטה.**

ובית הלל סוברים: "מעלין בקודש כו'". כלומר, אין המקרים דומים, ואין ללמוד זאת מפרי החג; חג הסוכות הוא מן התורה, והתורה יוצאת מחכמה עילאה, מלמעלה למטה. ואם כן, הגילוי בא ונמשך מעצמו מלמעלה למטה.

48 **ולכן גם ההארה היותר גבוה יוכל לבא ולימשך בתחלה כי מי מעכב ומי מונע להי' יתי"ש** [יתברך שמו]. **והיד ה' תקצר.**

לכן גם ההארה הנעלית ביותר יכולה לבוא ולהימשך כבר בתחילה, שהרי מי יכול לעכב ומי יכול למנוע מה' יתברך? "והיד ה' תקצר"?

משא"כ בחנוכה שהוא מדרבנן שהם המשיכו להיות גילוי זה וא"כ כיון שממשיכים זה מלמטה א"א להגיע ולהמשיך הגילוי הגדול בתחלה כ"א מעט מעט.

לא כך בחנוכה, שהיא מדרבנן: הם אלה שהמשיכו גילוי זה. ואם כן, מכיוון שההמשכה באה מלמטה, אי אפשר להגיע אל הגילוי הגדול ולהמשיכו בתחילה, אלא רק מעט מעט.

שמתחלה ממשיכים נר א'. ואח"כ מעלין בקודש כו' והולך ומוסיף אור כו'.

תחילה ממשיכים נר אחד, ולאחר מכן "מעלין בקודש" וכו', והאור הולך ומוסיף וכו'.

(ודוגמא לדבר מפסח וספה"ע [וספירת העומר] **כי בפסח היה הגילוי באתעדל"ע** [באתערותא דלעילא] **מצד עצמו שנגלה עליהם ממ"ה** [מלך מלכי המלכים] **כו'. ואח"כ צ"ל וספרתם לכם להפוך המדות ע"י שממשיכים היום יום א' לעומר לנה"ב** [לנפש הבהמית] **כו'.**

(דוגמה לכך היא פסח וספירת העומר: בפסח הגילוי היה באתערותא דלעילא [התעוררות מלמעלה], מצד עצמו, "שנגלה עליהם ממ"ה כו'". לאחר מכן צריך לקיים "וספרתם לכם", כדי להפוך את המדות באמצעות המשכת "היום יום א' לעומר" אל הנפש הבהמית וכו'.

ולמחר היום שני ימים. ואין אומרים יום שני אלא שני ימים. כלומר היום נמשך בחי' עליונה יותר הכוללת שני ימים ואח"כ מוסיף והולך אור כו'. נמצא בספירת העומר שהיא אתערותא דלעילא ע"י אתערותא דלתתא הוא ממשיך מעט מעט והולך ואור כו' ב' ימים ג' ימים כו'.

ולמחרת אומרים "היום שני ימים", ולא "יום שני" אלא "שני ימים". כלומר, היום נמשכת בחינה נעלית יותר הכוללת שני ימים, ולאחר מכן האור הולך ומוסיף וכו'. נמצא שבספירת העומר, שהיא אתערותא דלעילא באמצעות אתערותא דלתתא [התעוררות מלמטה], ממשיכים מעט מעט והאור הולך ומאיר וכו': שני ימים, שלושה ימים וכו'.

וזהו כמו בחנוכה תחלה נר א' ואח"כ מוסיף והולך כו'. אבל בפסח שהיה הגילוי מעצמו הרי כללות האור הנמשך אח"כ בכל ימי העומר היה גילוי זה כולו בעצמו בתחלה כו' מטעם הנ"ל.

וזה דומה לחנוכה: תחילה נר אחד, ואחר כך האור הולך ומוסיף וכו'. אבל בפסח, שהגילוי בא מעצמו, כללות האור הנמשך לאחר מכן בכל ימי ספירת העומר — כל הגילוי הזה עצמו היה כבר בתחילה וכו', מהטעם שנתבאר לעיל.

וגם מזה יובן מ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] בספה"ע [בספירת העומר] ממשיכים מקיפים דאימא אבל הפנימיים אין בנו כח להמשיך רק בזמן בהמ"ק [בית המקדש].

ומכך יובן גם מה שכתוב בפרי עץ חיים על ספירת העומר: ממשיכים את האורות המקיפים של אימא [בינה], אבל אין בכוחנו להמשיך את האורות הפנימיים אלא בזמן שבית המקדש היה קיים.

והוא כמ"ש בענין שבעה רועים דהם בחי' פנימיים וזה היה במנורה שבבהמ"ק [שבבית המקדש] ז' קנים. משא"כ עכשיו ממשיכים מבחי' המקיפים שהם ח' נס"א [נסיכי אדם]:)

וכפי שנתבאר בעניין שבעה רועים, שהם בחינת האורות הפנימיים; בחינה זו הייתה במנורה שבבית המקדש, בעלת שבעת הקנים. ואילו עכשיו ממשיכים מבחינת האורות המקיפים, שהם שמונת נסיכי האדם.)

ובכל הנ"ל יובן ענין קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] שקדמה לעול מצות היינו שהוא בחי' בכל מאדך בירור נה"ב [נפש הבהמית] נר ה' נשמת אדם.

לאור כל האמור יובן עניינה של קבלת עול מלכות שמים, הקודמת לעול המצוות: זוהי בחינת "בכל מאדך", בירור הנפש הבהמית, "נר ה' נשמת אדם".

ואע"פ [ואף על פי] שזהו בחי' אספקלריא שא"מ [שאינה מאירה] הוא קודם לעול מצות עם היות נר מצוה בחי' אספקלריא המאירה. אך משום שעי"ז יש גילוי בחי' עליונה יותר כנ"ל.

ואף שזו בחינת אספקלריא שאינה מאירה, היא קודמת לעול המצוות, אף ש"נר מצוה" הוא בחינת אספקלריא המאירה. אלא [היא קודמת] משום שעל ידה מתגלה בחינה עליונה יותר, כנ"ל.

ועוד שהוא כמו הפתילה ושמן שאין דרך להיות נתלה האור בשמן שהוא נר מצוה. כ"א ע"י שנאחז תחלה בפתילה היא בחי' נר הוי"ה נשמת אדם כנ"ל. (ועמ"ש ע"פ ראיתי והנה מנורת זהב כו')

יתר על כן, הדבר דומה לפתילה ולשמן: האור אינו יכול להיאחז בשמן, שהוא בחינת "נר מצוה", אלא אם כן הוא נאחז תחילה בפתילה, שהיא בחינת "נר הוי' נשמת אדם", כנ"ל. (ועיינו במה שנכתב על "ראיתי והנה מנורת זהב כו'".)

ולכן ג"כ ספה"ע [ספירת העומר] **שהוא זיכוך נה"ב** [נפש הבהמית] **אספקלריא שא"מ** [שאינה מאירה] **קדמה למ"ת** [למתן תורה] **דשבועות שהוא נר מצוה.**

ולכן גם ספירת העומר, שהיא בירור הנפש הבהמית, בחינת אספקלריא שאינה מאירה, קדמה למתן תורה של שבועות, שהוא בחינת "נר מצוה".

וזהו וספרתם לכם ממחרת השבת. כי השבת הוא בחי' נר מצוה. אבל בחי' קדושתי שלמעלה מקדושתכם נק' ממחרת השבת כלומר למעלה מבחי' השבת.

וזהו "וספרתם לכם ממחרת השבת". השבת היא בחינת "נר מצוה"; ואילו הבחינה של "קדושתי שלמעלה מקדושתכם" נקראת "ממחרת השבת", כלומר, למעלה מבחינת השבת.

וזהו ענין קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] **דבור אנכי ולא יהיה לך שלפני מצות שבת.**

וזהו עניינה של קבלת עול מלכות שמים: הדיברות "אנכי" ו"לא יהיה לך [אלוהים אחרים]", שבאו לפני מצוות השבת.

והוא ענין וספרתם לכם ספירת העומר זיכוך הנפש כנודע ותקון המדות לאהפכא חשוכא לנהורא:

וזהו עניינם של "וספרתם לכם" — ספירת העומר, זיכוך הנפש כידוע, ותיקון המדות, להפוך חושך לאור.

49 **ולהבין ביאור הדברים הנ"ל בענין שמונה נסיכי אדם. דודאי הרועים הם יותר נעלים מהם במה שהם משפיעים מבחי' פנימיות. משא"כ בנס"א** [בנסיכי אדם].

כדי להבין את ביאור הדברים שלעיל בעניין שמונת נסיכי אדם: ודאי שהרועים נעלים מהם, משום שהם משפיעים מבחינת הפנימיות, מה שאין כן נסיכי אדם.

והיינו לפי שהרועים נשמתם מבחי' פנימיות. והנסיכים מבחי' חיצוניות (ולכן משה הוא מהרועים. ואליהו מהנסיכים. ונודע דמשה הוא מבחי' פנימיות ואליהו מבחי' חיצוניות)

הסיבה לכך היא שנשמות הרועים הן מבחינת הפנימיות, ואילו נשמות הנסיכים הן מבחינת החיצוניות. לכן משה נמנה עם הרועים ואליהו עם הנסיכים; וידוע שמשה הוא מבחינת הפנימיות ואליהו מבחינת החיצוניות.

אמנם בזאת יתרון מעלת נס"א [נסיכי אדם] **שנשמתם הם מבחי' עולם העליון יותר מנשמות הרועים אלא שהם מבחי' חיצוניות של העליון. והרועים הם מבחי' פנימית של התחתון.**

אולם בכך טמון יתרונם של נסיכי אדם: נשמותיהם הן מבחינת עולם עליון יותר מנשמות הרועים, אלא שהן מבחינת החיצוניות של העולם העליון, ואילו הרועים הם מבחינת הפנימיות של העולם התחתון.

והוא כמו עד"מ שהעלים של מיני פירות החשובים ויקרים מאד יש בהם יתרון מעלה משאר פירות.

הדבר דומה, למשל, לעלים של מיני פירות חשובים ויקרים מאוד, שיש בהם יתרון על פני פירות אחרים.

אע"פ [אף על פי] **שהעלים הם חיצוניות. ואין בהם טעם אפי'** [אפילו] **ככמיני פירות הפשוטים מ"מ הם ממין וסוג אחר החשוב הרבה יותר ממין פירות הגרועים.**

אף שהעלים הם חיצוניות ואין בהם טעם, אפילו לא כטעמם של מיני הפירות הפשוטים, מכל מקום הם שייכים למין ולסוג אחר, החשוב הרבה יותר ממינם של הפירות הנחותים.

ונגד זה יש מעלה בפירות על העלין במה שמ"מ הם מין פרי ויש בהם טעם משא"כ בעלין כו'.

ומנגד, יש לפירות יתרון על העלים בכך שסוף סוף הם מין פרי ויש בהם טעם, מה שאין כן בעלים וכו'.

50 **והנה עד"ז יש ב' מיני נשמות שיש נשמות יראים ושלימים כמו עולה תמימה. ואעפ"כ** [ואף על פי כן] **אינם יכולים ללמד לזולתם תורת ה'. ויש נשמות בעלי תורה ואינן שלימים בתכלית כ"כ** [כל כך] **בלי שום דופי כמו נשמות הנ"ל.**

והנה, באותו אופן יש שני סוגי נשמות: יש נשמות של יראים ושלמים, כמו "עולה תמימה", ואף על פי כן אינן יכולות ללמד אחרים את תורת ה'; ויש נשמות של בעלי תורה, שאינן שלמות כל כך בתכלית, בלי שום פגם, כמו הנשמות הנזכרות לעיל.

51 והיינו שהיראים ותמימים נלקח נשמתם מעלמא דאתכסיא וע"כ אינם פרנסי הדור לפי שהם מעלמא דאתכסיא בבחי' הסתר והעלם והוא המשומר ממגע וכו' ומ"מ אינם בעלי תורה כ"כ [כל כך] להיותם רק בחי' חיצוניות עליון.

כלומר, נשמותיהם של היראים והתמימים נלקחות מעלמא דאתכסיא (alma de'iskasya, העולם הנסתר), ולכן הם אינם מפרנסים את הדור, שכן הם באים מעלמא דאתכסיא, בבחינת הסתר והעלם; הם בבחינת "המשומר ממגע וכו'". ואף על פי כן, אין הם בעלי תורה גדולים כל כך, שכן הם רק בבחינת החיצוניות של המדרגה העליונה.

52 ובעלי תורה הם מבחי' פנימית רק שהם מבחי' פנימית תחתון עלמא דאתגליא לכן הם בהתגלות ללמד כו'.

בעלי התורה שייכים לפנימיות, אלא שהם מבחינת הפנימיות של המדרגה התחתונה, העולם הגלוי; לכן הם בגלוי, כדי ללמד וכו'.

ועד"ז הוא ענין שמונה נסיכי אדם ששרשם משמונה תקונים הראשונים שבי"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] דא"א שהם בחי' מקיפים.

וכך גם עניינם של שמונת נסיכי אדם, ששורשם בשמונת התיקונים הראשונים מתוך י"ג תיקוני הזקן של אריך אנפין, שהם בחינת מקיפים [אורות].

כי תקון לאלפים הוא בחי' או"פ [אור פנימי] כי לאלפים היינו אאלפך חכמה אאלפך בינה שאו"א [שאבא ואימא] יונקים מב' מזלות דא"א ויניקה זו היא בחי' או"פ [אור פנימי]

התיקון "לאלפים" הוא בחינת אור פנימי, שכן "לאלפים" נדרש כ"אאלפך חכמה" וכ"אאלפך בינה"; אבא ואמא ניזונים משני מזלות של אריך אנפין, ויניקה זו היא בחינת אור פנימי.

והוא כמו בחי' רועים ישראל מפרנסים כו' אכלו ריעים או"א [אבא ואימא] כו' וזהו נוצר חסד לאלפים.

וזה דומה לבחינת הרועים: "רועים ישראל מפרנסים" וכו', "אכלו ריעים" — אבא ואמא וכו'. וזהו [הפירוש של] "נוצר חסד לאלפים".

53 ולכן האל"ף תמונתו יו"ד למעלה ויו"ד למטה וי"ו באמצע. כי ההמשכה בפנימית צ"ל ע"י צמצום כו'.

ולכן צורת האות אל"ף (Alef) היא יו"ד (Yud) למעלה, יו"ד למטה וי"ו (Vav) באמצע, שכן המשכת האור לפנימיות חייבת לעבור דרך צמצום וכו'.

אבל ח' מזלות הראשונים שקודם בחי' לאלפים הם בחי' מקיפים ומשם שרש ח' נס"א [נסיכי אדם] **והרי הם למעלה ממקור בחי' הרועים ששרשם מבחי' חו"ב** [חכמה ובינה] **שהם בחי' לאלפים הנ"ל.**

אבל שמונת המזלות הראשונים (mazalos; ערוצים), שקודמים לבחינת "לאלפים", הם בחינת מקיפים [אורות], ומשם שורש שמונת נסיכי האדם; לכן הם למעלה ממקור בחינת הרועים, ששורשם מבחינת חכמה ובינה, שהן בחינת "לאלפים" הנזכרת לעיל.

אך מ"מ הרועים הם מבחי' פנימית והנס"א [והנסיכי אדם] **מבחי' חיצוניות רק שהם חיצוניות עליון כו'.**

אך עם זאת, הרועים הם מבחינת הפנימיות, ואילו נסיכי האדם מבחינת החיצוניות, אלא שהם החיצוניות של מדרגה עליונה וכו'.

54 **ובחנוכה שטמאו כל השמנים שבהיכל שהוא בחי' הפגם המגיע בחו"ב** [בחכמה ובינה] **ע"כ הוצרכו לתקן ע"י מקיפים דוקא שלמעלה משרש החכמה.**

ובחנוכה, כאשר טימאו את כל השמנים שבהיכל, דבר שהוא בחינת הפגם המגיע לחכמה ובינה, נדרשו לכן לתקן זאת דווקא באמצעות מקיפים [אורות], שלמעלה משורש החכמה.

ובסכות ממשיכים ג"כ י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] **וזהו ענין י"ג פרים כו'. רק שבסכות נכנעים ע"י ממילא הע'** [השבעים] **שרים כו' משא"כ בחנוכה כו' וכנ"ל.**

ובסוכות ממשיכים גם את שלושה עשר תיקוני דיקנא, וזהו עניינם של שלושה עשר הפרים וכו'. אלא שבסוכות נכנעים ממילא שבעים השרים על ידי כך וכו', שלא כמו בחנוכה וכו', וכפי שהוסבר לעיל.

55 **וע"ז נחלקו ב"ש** [בית שמאי] **וב"ה** [ובית הלל] **בענין הדלקת נ"ח וכמש"ל** [וכמה שכתוב לעיל]**. עוד יש פי' בענין ז' רועים וח' נס"א** [נסיכי אדם] **כי בז"ת** [בז' תחתונות] **הי'** [היה] **שבירה ובינה רקיעא תמינאה נק' עלמא דחירו יין המשומר.**

ועל כך נחלקו בית שמאי ובית הלל בעניין הדלקת נרות חנוכה, כפי שהוסבר לעיל. יש פירוש נוסף לעניין שבעת הרועים ושמונת נסיכי האדם: בשבע התחתונות [הספירות] הייתה שבירה, ובינה, הרקיע השמיני, נקראת עולם החירות, "היין המשומר" [בענביו].

והנה ז' רועים נמשכים מז"ת [מז' תחתונות] **ושמונה נס"א** [נסיכי אדם] **מבחי' רקיעא תמינאה לכן הם מועילים יותר לדחות בחי' אשור. ועמ"ש ע"פ למנצח על השמינית כו':**

והנה, שבעת הרועים נמשכים משבע התחתונות [הספירות], ושמונת נסיכי האדם נמשכים מבחינת הרקיע השמיני; לכן הם יעילים יותר בדחיית בחינת אשור. וראה מה שכתוב על "למנצח על השמינית" וכו'.

LikuteiTorah.com
הפרשה החסידית

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY-NC 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. בתי כנסת, מוסדות חינוך ומפעלים ללא כוונת רווח רשאים להעתיק, להדפיס ולהפיץ אותה בחופשיות, ולבקש תרומות לכיסוי עלות ההדפסה; אסור למכור אותה לעולם. יש לציין את הוצאת קה"ת ואת likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). למה ללמוד, וברכות הרבי: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

מיזם חינמי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך likuteitorah.com/he/torah-ohr/mikeitz/4/

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק